

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18Co/53/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8218201712
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8218201712.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Martina Barana v spore žalobcu: Intrum Slovakia s. r. o., so sídlom Mýtna 48 811 07 Bratislava, IČO: 35 831 154, právne zastúpeným JUDr. Jánom Šoltedom, advokátom, Mýtna 48, O. O. BOX 205, 810 00 Bratislava proti žalovanej: B. K., nar. XX. XX. XXXX, bytom W. XXX, XXX XX X., o zaplatenie 4.395,46 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bardejov č. k. 5Csp/72/2018-88 zo dňa 07. 02. 2019, jednohlasne takto

rozhodol:

I. V konaní namiesto s doterajším žalobcom Všeobecná úverová banka, a.s., so sídlom Mlynské nivy 1, 829 90 Bratislava, IČO: 31 320 155 pokračuje s jeho právnym nástupcom Intrum Slovakia s.r.o., so sídlom Mýtna 48, 811 07 Bratislava, IČO: 35 831 154.

II. Nepriberá do odvolacieho konania občianske združenie Všeobecná ochrana práv spotrebiteľov, IČO: 42 362 962, so sídlom 811 02 Bratislava, Šafárikovo nám. 7.

III. Potvrdzuje rozsudok vo výrokoch II. a III.

IV. Stranám sporu nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Bardejov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol, cit. :

„I. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobcovi sumu 1.592,89 Eur s úrokom z omeškania vo výške 5,05% ročne zo sumy 23,11 Eur od 4.12.2015 do zaplatenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.12.2015 do zaplatenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.01.2016 do zaplatenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.02.2016 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 41,31 Eur od 19.03.2016 do zaplatenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.04.2016 do zaplatenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.05.2016 do zaplatenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.06.2016 do zaplatenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.07.2016 do zaplatenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.08.2016 do zaplatenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.09.2016 do zaplatenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.10.2016 do zaplatenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.11.2016 do zaplatenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.12.2016 do zaplatenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.01.2017 do zaplatenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.02.2017 do zaplatenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.03.2017 do zaplatenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.04.2017 do zaplatenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.05.2017 do zaplatenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.06.2017 do zaplatenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.07.2017 do zaplatenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.08.2017 do zaplatenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.09.2017 do zaplatenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.10.2017 do zaplatenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.11.2017 do zaplatenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.12.2017 do zaplatenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.01.2018 do zaplatenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.02.2018 do zaplatenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.03.2018 do zaplatenia, zo sumy

41,31 Eur od 19.04.2018 do zaplataenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.05.2018 do zaplataenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.06.2018 do zaplataenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.07.2018 do zaplataenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.08.2018 do zaplataenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.09.2018 do zaplataenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.10.2018 do zaplataenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.11.2018 do zaplataenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.12.2018 do zaplataenia, zo sumy 41,31 Eur od 19.01.2019 do zaplataenia, všetko mesačnými splátkami vo výške 30,00 Eur splatnými vždy k 25. dňu kalendárneho mesiaca počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku až do úplného vyrovnania, pod následkom straty výhody splátok v prípade nezaplataenia ktorejkoľvek splátky riadne a včas.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

III. Stranám sporu n e p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania.“

2. Citoval ustanovenia § 52 ods. 1, 3 a 4 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 2, § 7 ods. 1 a 2, § 9 ods. 1 a 2 a § 11 ods. 1 a 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov (ďalej len „ZoSÚ“).

3. V odôvodnení rozhodnutia okrem iného uviedol, že mal za preukázané, že medzi žalobcom ako veriteľom a žalovanou ako dlžníkom bola dňa 14. 04. 2015 uzavretá zmluva o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej žalobca poskytol žalovanej úver vo výške 4.420 eur, ktorý sa žalovaná zaviazla splatiť v 107 splátkach po 88,08 eura mesačne, vrátene poisťného vo výške 3,58 eura. Konštatoval, že predmetná zmluva o úvere je vzhľadom na povahu účastníkov zmluvného vzťahu, t. j. dodávateľ a spotrebiteľ, zmluvou spotrebiteľskou a vzťahujú sa na ňu ustanovenia § 52 až 54 Občianskeho zákonníka a zároveň ZoSÚ a to v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy. Dospel k záveru, že žalobca v konaní neunesol dôkazné bremeno, ktorým by preukázal, že ako veriteľ pred uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom úvere so žalovanou skúmal jej schopnosť splácať spotrebiteľský úver v zmysle § 7 ods. 1 ZoSÚ. Z tvrdenia samotného žalobcu vyplýva, že vychádzal iba z existujúcich interných úverových výdavkov žalovanej vo výške 0,00 eur a z čistého príjmu žalovanej vo výške 334,55 eura mesačne, pri hrubej mzde vo výške 476,93 eura, pričom k údaju o čistej, resp. hrubej mzde žalovanej dospel iba výpočtom z minimálneho príspevku za posledných 7 mesiacov do II. dôchodkového piliera. Veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou pri plnení svojej zákonnej povinnosti skúmať schopnosť žalovanej splácať spotrebiteľský úver, keďže v konaní nepreukázal, aby akýmkoľvek spôsobom zisťoval výšku pravidelných výdavkov žalovanej a jej rodiny pozostávajúcej z piatich maloletých detí a vplyv týchto výdavkov na posúdenie reálnej schopnosti žalovanej riadne a včas splácať poskytnutý úver. Žalobca v zmysle § 11 ods. 2 v spojení s § 7 ods. 1 ZoSÚ pred poskytnutím úveru ako veriteľ neposúdil so zákonom vyžadovanou odbornou starostlivosťou bonitu klienta prostredníctvom preukázania hlavne jeho výdavkov a súčasne prostredníctvom nahliadnutia do príslušných databáz o spotrebiteľoch, čo súd považoval za hrubé porušenie povinnosti zisťovania bonity klienta s odbornou starostlivosťou. Uvedené má za následok, že poskytnutý úver je bez úrokov a poplatkov a zároveň, že žalobca ako veriteľ nebol oprávnený úver predčasne zosplatiť. Ku dňu rozhodnutia súdu zostala nezaplataená časť siedmej splátky vo výške 23,11 eura a ďalších 38 splátok po 41,31 eura (splatné od 18.12.2015 do 18.01.2019), celkovo dlžné splátky úveru ku dňu rozhodnutia súdu vo výške 1.592,89 eura a v tomto rozsahu súd prvej inštancie žalobe vyhovel. Vo zvyšnej časti o zaplataenie sumy 2.802,57 eura (rozdiel medzi žalovanou sumou 4.395,46 eura a priznanou sumou 1.592,89 eura) s úrokom z omeškania považoval žalobou uplatnený nárok za nedôvodný. Vzhľadom na finančnú, sociálnu a rodinnú situáciu žalovanej bol súd prvej inštancie toho názoru, že je dôvodné umožniť žalovanej splatiť priznanú istinu v splátkach vo výške 30 eur, keďže nie je v jej schopnostiach uhradiť ju jednorazovo.

4. Na základe uvedeného konštatoval, že žalobca mal úspech v pomere 36,24 % (1.592,89 eura) a neúspech v pomere 63,76 % (2.802,57 eura). V zmysle § 255 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) pomerne úspešnejšia žalovaná má voči žalobcovi nárok na pomernú náhradu trov konania v rozsahu 27,52 % (63,76 % - 36,24 %). Keďže však zo spisu vyplýva, že žalovanej žiadne trovy konania nevznikli, súd stranám sporu nepriznal nárok na náhradu trov konania.

5. Proti tomuto rozsudku v rozsahu výrokov II. a III. podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Namietal, že zamietnutie nároku žalobcu v časti druhého výroku odporuje doterajšiemu priebehu súdneho konania a v tejto súvislosti porušenie postupu podľa § 138 CSP v neprospech žalobcu. V tejto súvislosti namietal, že neeviduje výzvu súdu (v akejkoľvek podobe, či forme) podľa § 129 CSP, vo forme uznesenia, kde

by súd prvej inštancie vyzval žalobcu na opravu a/alebo doplnenie. Takúto výzvu, resp. uznesenie, v napadnutom rozsudku neuvádza ani súd prvej inštancie. Namietal preto, že zamietnutie nároku žalobcu v časti druhého výroku odporuje doterajšiemu priebehu súdneho konania. Vo vzťahu k záveru súdu prvej inštancie, že veriteľ zanedbal odbornú starostlivosť podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ uviedol, že zo samotného rozhodnutia nevyplýva, že by žalobca nemal žiadne údaje o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa, a ani že by žalobca neprihliadol na údaje z príslušnej databázy. Súd od žalobcu nepožadoval údaje o výdavkoch žalovaného, tieto napokon v § 7 odsek ZoSÚ účinného v čase uzavretia úverovej zmluvy ani uvedené nie sú. To, že nemožno zamieňať registre a databázu, celkom jednoznačne vyplýva z § 11 ZoSÚ, kde sa uvádzajú registra a databáza, kedy i konajúci súd na § 11 poukazuje a tohto rozdielu si je preto vedomý. Prípadný záver súdu o tom, že žalobca na niečo neprihliadol, preto nemá oporu vo vykonanom dokazovaní a nie je ničím podložený a ani právne odôvodnený. Podľa žalovaného sa za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihliadnutia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.“ pokiaľ veriteľ disponuje niektorým z údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa, nemožno uzatvoriť, že by konal, postupoval bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa, lebo to by nemohol disponovať žiadnym z tu uvedených údajov. Osobitne poukázal na to, že súd od žalobcu podklady k výdavkom žalovaného a databázam nežiadal. Namietal, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Súd svoje rozhodnutie vzhľadom na zákonnú úpravu tak CSP (osobitne § 138, § 129 odsek 1 CSP), ale i ZoSÚ v čase uzavretia úverovej zmluvy nijako a uvedené vyššie nijako bližšie neodôvodnil. Týmto odvolaním napadnutý rozsudok je postihnutý vadou nepreskúmateľnosti a to z dôvodu nedostatočného odôvodnenia, najmä vo vzťahu k tomu, čo uviedol v samotnom žalobnom návrhu. S poukazom na uvedené navrhol, aby odvolací súd zmenil rozhodnutie v napadnutej časti tak, že žalovanú zaviazal voči žalobcovi na zaplatenie sumy 2.802,57 eura s príslušenstvom, alternatívne, aby zrušil rozsudok v napadnutej časti a vec vrátil na ďalšie konanie a nove rozhodnutie.

6. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli a webovej stránke nadriadeného súdu a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

7. Vzhľadom na to, že počas odvolacieho konania došlo k postúpeniu predmetnej pohľadávky zo žalobcu Všeobecná úverová banka, a.s., Bratislava na obchodnú spoločnosť Intrum Slovakia s.r.o., IČO: 35 831 154, so sídlom Mýtna 48, 811 07 Bratislava, a to na základe zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 14. 04. 2015, čo bolo odvolaciemu súdu oznámené dňa 16. 10. 2019. Súčasne bola daná aj žiadosť o zmenu strany sporu, keď namiesto pôvodného žalobcu mala vstúpiť do konania spoločnosť Intrum Slovakia s.r.o.

8. Podľa § 378 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 80 CSP, ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou sa spája prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže žalobca navrhnúť, aby do konania na jeho miesto, alebo na miesto žalovaných vstúpil ten, na koho boli tieto práva, alebo povinnosti prevedené, alebo na koho prešli.

9. V zmysle uvedeného odvolací súd vyhovel návrhu žalobcu podľa § 80 ods. 2 CSP, lebo bolo preukázané, že po začatí konania došlo k prevodu práv, o ktorých sa v konaní jedná, pričom Intrum Slovakia s.r.o. vyslovil súhlas so vstupom do konania namiesto pôvodného žalobcu. Bolo preto rozhodnuté tak, že súd pokračuje v konaní s právnym nástupcom žalobcu Všeobecná úverová banka, a.s., Mlynské nivy 1, Bratislava, a to so spoločnosťou Intrum Slovakia s.r.o., IČO: 35 831 154, so sídlom Mýtna 48, Bratislava. Z § 80 ods. 1 a 2 CSP je jednoznačne zrejmé, že navrhnúť súdu, aby do konania na miesto žalobcu vstúpil ten, na koho boli práva prevedené alebo na koho prešli, je oprávnený iba žalobca. Bez takéhoto návrhu žalobcu pripustiť zmenu v osobe žalobcu nemožno, a to ani v prípade, ak sa iná osoba stala hmotnoprávnym veriteľom žalovaného (viď uznesenie Ústavného súdu SR z 23.05.2018, sp. zn. II. ÚS/263/2018).

10. Dňa 07.02.2019 doručil subjekt občianske združenie VŠEOBECNÁ OCHRANA PRÁV SPOTREBITEĽOV súdu prvej inštancie v rámci odvolacieho konania návrh na pribratie do konania na podporu žalovaného. Inštitút pribratia osobitného subjektu do konania v zmysle § 95 CSP predstavuje nový ochranný prvok v civilnom procese v prospech strán, na ochranu ktorých sú tieto osobitné subjekty určené. O pribratí do konania podľa § 95 rozhoduje s tým strana, na ochranu práv ktorej má vystupovať, súhlasí. Súd prípadnému návrhu strany alebo osobitného subjektu vyhovieť nemusí, ak to nepovažuje za potrebné, alebo naopak, aj bez návrhu môže osobitný subjekt pribrať do konania so súhlasom strany, na ochranu práv ktorej má vystupovať. Kritériom na rozhodnutie súdu o pribratí osobitného subjektu do konania je potreba ochrany práv strany. Je zrejmé, že žalovaná bola v odvolacom konaní úspešná, preto odvolací súd nepovažoval za potrebné pribrať do konania združenie vzniknuté na ochranu práv spotrebiteľov a do konania ho nepribral.

11. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

12. Vo veci nie je možné stotožniť sa s tvrdením právneho predchodcu žalobcu o potrebe aplikácie ustanovenia § 138 CSP na prejednávanú vec. Podľa tohto ustanovenia, ak zo skutočností tvrdých v žalobe je po predbežnom právnom posúdení zrejmé, že žaloba je zjavne nedôvodná, súd vyzve žalobcu na späťvzatie žaloby. Na tento účel môže súd žalobcu vyslychnúť.

13. Cieľom inštitútu zjavne nedôvodnej žaloby je zrýchlenie a zhospodárnenie civilného sporového konania. Keďže záver o nedôvodnosti žaloby je určitou prejudiciou výsledku sporu, treba aplikáciu tohto ustanovenia starostlivo zvážiť. Civilný sporový poriadok definíciu zjavne nedôvodnej žaloby neobsahuje. Za zjavne nedôvodnú žalobu možno považovať žalobu, ktorou sa uplatňuje zaniknutý nárok alebo nárok neexistujúci, prípadne nezmyselný nárok alebo žalobu podanú predčasne, nakoľko žalovaná suma ešte splatná nie je.

14. V prejednáwanej veci žaloba podaná žalobcom sa za zjavne nedôvodnú označiť nedá. Predmetom sporu je nárok vyplývajúci z úverovej zmluvy, ktorá bola uzatvorená platne, pričom je zrejmé, že žalovaná si svoje povinnosti vyplývajúce zo zmluvy neplnila. Žalobca si voči žalovanej uplatnil nárok, ktorý považoval za splatný. Ku dňu rozhodnutia súdu zostávala nezaplatená časť siedmej splátky vo výške 23,11 eura a ďalších 38 splátok po 41,31 eura, celkovo dlžné splátky úveru ku dňu rozhodnutia súdu vo výške 1.592,89 eura a v tomto rozsahu súd prvej inštancie žalobe vyhovel. Vo zvyšnej časti o zaplatenie sumy 2.802,57 eura s úrokom z omeškania považoval žalobou uplatnený nárok za nedôvodný, opierajúc sa o záver o bezúročnosti poskytnutého úveru, rovnako ako aj z dôvodu nedostatku splatnosti zvyšnej časti uplatneného nároku. V prípade čiastočného zamietnutia žaloby nemožno hovoriť o zjavne nedôvodnej žalobe, nakoľko podanie zjavne nedôvodnej žaloby má za následok zamietnutie žaloby v celom rozsahu.

15. Odvolacia námietka právneho predchodcu žalobcu spočívajúca v namietanom nesprávnom postupe súdu prvej inštancie týkajúceho sa možného postupu podľa § 129 ods. 1 CSP nie je dôvodná. V danom prípade podanie žalobcu spĺňalo zákonom stanovené náležitosti, teda obsahovalo údaje, ktoré vyžaduje zákon, ktoré sú nevyhnutné pre identifikáciu podania, ale aj pre identifikáciu postupu súdu. Žaloba spĺňala všetky náležitosti vyžadované Civilným sporovým poriadkom, pričom nešlo o podanie vadné či už po stránke jeho neúplnosti alebo nezrozumiteľnosti. Súd môže pristúpiť k poučovacej povinnosti a vyzve, len pokiaľ je podanie neúplné alebo nezrozumiteľné, pričom tieto náležitosti sa môžu týkať len procesného práva, nie otázok práva hmotného. Nebol daný dôvod vyžadujúci vyzvať žalobcu na odstránenie neexistujúcich väd podania.

16. Odvolací súd sa vyporiadal aj s odvolacou námietkou žalobcu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je nepreskúmateľné. Je potrebné uviesť, že požiadavka na riadne úplné odôvodnenie rozhodnutia predstavuje zásadu spravodlivého procesu, vyplýva to aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Judikatúra tohto súdu však nevyžaduje, aby na každý argument strany aj taký, ktorý nie je pre

rozhodnutie významný, bola daná v odôvodnení rozhodnutia odpoveď. Špecifická odpoveď sa vyžaduje na taký argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúcim (Ruiz Torija c./ Španielsko z 09.12.1994, séria A, č. 303-A; Hiro Balani c./ Španielsko z 09.12.1994, séria A, č. 303-B).

17. V tejto súvislosti je právne významné ustanovenie § 220 ods. 2 CSP, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil a aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

18. Odvolací súd považuje rozsudok súdu prvej inštancie za vecne správny a preskúmateľný. Súd prvej inštancie vysvetlil, z akých dôvodov zamietol žalobu žalobcu v časti, keď dostatočne vysvetlil na základe akých kritérií posudzoval skúmanie bonity žalovanej právny predchodcom žalobcu a prečo dospel k záveru o hrubom porušení povinnosti odbornej starostlivosti overovania bonity klienta. Odôvodnenie jeho rozhodnutia zodpovedá kritériám odôvodnenia, ktoré sú upravené v § 220 ods. 2 CSP. Nie je možné konštatovať, že by rozhodovacím procesom došlo k odňatiu možnosti žalobcu konať pred súdom a k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces. Za odňatie možnosti konať pred súdom a za porušenie práva na spravodlivý súdny proces nie je možné považovať to, ak súd prvej inštancie neodôvodní svoje rozhodnutie podľa predstáv odvolateľa.

19. Odvolateľ ďalej tvrdí, že rozsudok súdu prvej inštancie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Právny posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010).

20. Podľa § 7 ods.1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru. Povinnosť podľa prvej vety sa považuje za splnenú, ak je splatenie spotrebiteľského úveru v celom rozsahu zabezpečené peňažnými prostriedkami alebo cennými papiermi; tým nie je dotknuté ustanovenie § 17 ods. 3.

21. Podľa § 11 ods.2 zákona č. 129/2010 Z.z., ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihliadnutia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

22. Podľa čl. 8 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, členské štáty zabezpečia, že veriteľ pred uzavretím zmluvy o úvere posúdi úverovú bonitu spotrebiteľa na základe dostatočných informácií získaných, ak je to vhodné, od spotrebiteľa a v prípade potreby na základe nahliadnutia do príslušnej databázy. Členské štáty, ktorých právne predpisy ukladajú veriteľovi povinnosť posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa na základe nahliadnutia do príslušnej databázy, si môžu túto povinnosť zachovať.

23. V zmysle bodu 26. preambuly smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS členské štáty by mali prijať vhodné opatrenia na podporu zodpovedných postupov počas všetkých fáz úverového vzťahu, berúc do úvahy osobitný charakter svojho trhu s úvermi. Tieto opatrenia môžu napríklad zahŕňať poskytovanie informácií

a vzdelávanie spotrebiteľov vrátane upozornení o rizikách spojených s neplnením zmluvných ustanovení týkajúcich sa splátok a s nadmernou zadlženosťou. Najmä na rozvíjajúcom sa trhu s úvermi je dôležité, aby veritelia neposkytovali úvery nezodpovedne alebo bez predchádzajúceho posúdenia úverovej bonity a aby členské štáty vykonávali potrebný dohľad na vyvarovanie sa takémuto správaniu a aby stanovili potrebné opatrenia na sankcionovanie veriteľov v takýchto prípadoch. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia o kreditnom riziku uvedené v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2006/48/ES zo 14. júna 2006 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií (1), veritelia by mali byť zodpovední za individuálne kontroly úverovej bonity spotrebiteľa. Na tento účel by mali mať možnosť využiť informácie, ktoré im poskytol spotrebiteľ nielen počas prípravy príslušnej zmluvy o úvere, ale aj počas dlhodobého obchodného vzťahu. Orgány členských štátov by tiež mohli veriteľom poskytnúť vhodné pokyny a usmernenia. Aj spotrebiteľia by mali konať obozretne a dodržiavať svoje zmluvné povinnosti.

24. V tejto súvislosti Súdny dvor v rozsudku z 27. marca 2014, LCL Le Crédit Lyonnais (C-565/12, EU:C:2014:190) posudzoval dodržanie hraníc vymedzených pre režim sankcií, ktorý bol stanovený zo strany členského štátu, v danom prípade v súvislosti so sankciou spočívajúcou v zániku v zásade celého nároku veriteľa na úroky v prípade porušenia povinnosti upravenej v článku 8 smernice 2008/48, t.j. preveriť pred uzavretím zmluvy úverovú bonitu spotrebiteľa. Vzhľadom na dôležitosť cieľa ochrany spotrebiteľov, ktorý je nerozlučne spojený s povinnosťou veriteľa preveriť úverovú bonitu dlžníka, Súdny dvor rozhodol, že ak by sa sankcia zániku nároku na úroky oslabila alebo úplne znefunkčnila, nevyhnutne by z toho vyplývalo, že nemá skutočne odrádzajúcu povahu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. marca 2014, LCL Le Crédit Lyonnais, C-565/12, EU:C:2014:190, body 52 a 53) (bod 64., 65. Rozsudku SD vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia, a.s. proti Kláre Biróovej).

25. „Povinnosť posúdenia úveruschopnosti spotrebiteľa chráni nejen spotrebiteľa samého pred negatívnymi dôsledkami neschopnosti úver splácať, ale zprostredkovaným spôsobom aj spoločnosť ako celek, pretože predchádza negatívnym sociálnym dôsledkom predĺženia a insolvenčnej situácie v podobe pádu spotrebiteľa a osob na ňom závislých do verejnej sociálnej siete, narušenia rodinných a sociálnych vzťahov atď. V neposlední radie chráni i pozíciu veriteľov samotných, pretože odborné posúdenie úveruschopnosti spotrebiteľa pri žiadosti o ďalší úver znižuje riziko veriteľov, ktorí týmto spotrebiteľovi poskytli úvery či iné služby už dříve. Preto zákon, konkrétne zákon o spotrebiteľskom úvere (jeho § 9 ods. 1) stanovuje, že veriteľ je povinný pri posúdení úveruschopnosti spotrebiteľa postupovať s odbornou péčou. Lze přisvědčit odvolacímu soudu, že věřitel nedostojí povinnosti stanovené mu zákonem o spotřebitelském úveru, tedy nepostupuje s odbornou péčí při posouzení schopnosti spotřebitele splácat spotřebitelský úver, vyjde-li z objektivně nedoloženého osobního prohlášení dlužníka o jeho osobních, výdělkových a majetkových poměrech. Na tom nic nemění, že dlužník není evidován v databázích dlužníků. ... Odborná péče předpokládá údaje, které dlužník věřiteli uvedl, ověřit, resp. objektivně podložit minimálně potvrzením zaměstnavatele dlužníka (srov. Wachtlová, L a Štanina, J.: Zákon o spotřebitelském úveru a o změně některých zákonů č. 145/2010 Sb. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 98-109, ISBN 9788074001185). Nepochybně klíčová je i povinnost věřitele využívat veřejně dostupné informace, jakými jsou například státem publikované údaje o životním a existenčním minimu podle zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, a o průměrných výdajích obyvatelstva (databáze Českého statistického úřadu), a tyto porovnávat se známými nebo od spotřebitele zjištěnými (ne pouze tvrzenými) informacemi o jeho příjmech a výdajích“ (porovnaj rozsudok Nejvyššího soudu ČR 33 Cdo/2178/2018 zo dňa 25.07.2018).

26. V súvislosti so zisťovaním bonity spotrebiteľa odvolací súd poukazuje na aj dopĺňujúci návrh, ktorým sa mení a dopĺňa Zákon č. 129/2010 Z.z., v ktorom sa okrem iného uvádza cit.: „Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch možno považovať povrchné skúmanie schopnosti splácať úver bez údajov o sociálno-ekonomickej situácii spotrebiteľa v rozpore s odbornou starostlivosťou alebo účelové použitie dokladov o platobnej schopnosti spotrebiteľa na vytvorenie zdania väčšej bonity spotrebiteľa, ako tomu v skutočnosti je, aby mu bol poskytnutý väčší úver, ako je schopný splácať.“

27. Veriteľ v zmysle ustanovení § 7 a § 11 ZoSÚ je pri posúdení úverovej schopnosti klienta povinný brať na zreteľ ako existujúcu situáciu klienta, najmä jeho príjmy a výdavky, tak i skutočnosti, ktoré možno na základe informácií dostupných pred uzavretím zmluvy s vysokou mierou pravdepodobnosti očakávať (napr. predpokladaný príjem z prejednávaneho dedičského konania, predaja nehnuteľnosti, poisťného plnenia a pod.). Dôraz pri posúdení úverovej schopnosti je pritom kladený na pomer medzi príjmami a výdavkami spotrebiteľa a na posúdenie toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov

mesačne taká čiastka, aká bude potrebná pre splácanie úveru. Pri posudzovaní budúcej schopnosti spotrebiteľa splácať úver sa vychádza z existujúceho stavu a prezumpcie jeho zachovania do budúcnosti. Nejde pritom o získanie stopercentnej istoty, že úver bude v budúcnosti splatený, pretože nie je napr. možné s istotou vylúčiť, že spotrebiteľ dostane výpoveď z pracovného pomeru, dlhodobu ochorenie a pod. Cieľom zákonodarcu bolo efektívne zamedziť predlžovaniu spotrebiteľov, ktorí nie sú schopní svoje záväzky riadne splácať. Z textu ZoSÚ vyplýva, že informácie pre rozhodnutie dodávateľa o tom, či zmluvu uzavrie alebo nie, si má veriteľ zabezpečiť sám a to aj v spolupráci so žiadateľom o úver. Pri získavaní relevantných informácií za účelom posúdenia úverovej schopnosti spotrebiteľa tak veriteľ vychádza ako z informácií dodaných spotrebiteľom a samozrejme ním aj preukázaných, tak z informácií, ktoré získava z iných dostupných zdrojov. Je povinnosťou veriteľa takto získané informácie zhromaždiť, vyhodnotiť ich dostatočnosť a rozhodnúť, či a ktoré informácie je nevyhnutné ďalej overovať. Za dostatočné sa považujú iba také informácie o príjmoch a výdavkoch, z ktorých je veriteľ schopný získať objektívny obraz o žiadateľovej finančnej situácii. Spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje. Táto povinnosť však nezabavuje veriteľa konať s odbornou starostlivosťou, teda vyžiadať si od spotrebiteľa potrebné informácie, aktívne si zabezpečovať ďalšie primerané a objektívne zistiteľné informácie o spotrebiteľovi a takto získané informácie riadne vyhodnotiť. Schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver tak treba chápať ako situáciu, keď v závislosti na frekvencii splácania zostane spotrebiteľovi v jeho osobnom a domácom rozpočte dostatok finančných prostriedkov, aby mohol bez akýchkoľvek problémov a obmedzení splácať splátku v predpokladanej výške. Preto dodávateľ musí okrem iného analyzovať spotrebiteľov osobný a domáci rozpočet a to ako stranu príjmov, tak stranu výdavkov, a to vždy vo vzťahu ku konkrétnemu žiadateľovi o úver. Analýza iba niektorej zo strán rozpočtu sama o sebe k posúdeniu úverovej schopnosti nepostačuje.

28. Vzhľadom na vyššie uvedené nároky, ktoré na dodávateľa kladie únijské právo a s poukazom na ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ je plne opodstatnené vyžadovať v súdnom konaní preukázanie skúmania bonity klienta žalobcom. Pokiaľ si žalobca uplatňuje právo na plnenie zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, je nutné vyhodnotiť, či pri uzatvorení zmluvy boli splnené všetky povinnosti a podmienky, ktoré na tieto zmluvné vzťahy kladie právna úprava zameraná na ochranu spotrebiteľa, t.j. § 52 a nasl. OZ, ZoSÚ a ďalšie. Bolo na žalobcovi, aby tento preukázal, že bonitu žalovanej náležite skúmal, že si splnil povinnosť vyplývajúcu mu z ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ.

29. Z obsahu spisu vyplýva, že právny predchodca žalobcu na základe výzvy súdu prvej inštancie tvrdil, že vychádzal z existujúcich interných úverových výdavkov žalovanej vo výške 0,00 eur a z čistého príjmu žalovanej vo výške 334,55 eura mesačne, pri hrubej mzde vo výške 476,93 eura, pričom k údaju o čistej, resp. hrubej mzde žalovanej dospel iba výpočtom z minimálneho príspevku za posledných 7 mesiacov do II. dôchodkového piliera.

30. Vychádzajúc z doterajších výsledkov vykonaného dokazovania odvolací súd v súlade so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že v danom prípade došlo zo strany právneho predchodcu žalobcu k hrubému porušeniu svojej povinnosti pri overovaní bonity žalovanej ako spotrebiteľa v zmysle § 7 ods. 1 v spojení s § 11 ods. 2 druhá veta ZoSÚ. Právny predchodca žalobcu si na základe získaných informácií nemohol vytvoriť dostatočný obraz o platobnej schopnosti žalovanej, nakoľko ten zhromaždil o žalovanej len iste množstvo informácií o jej príjme, aj to len na základe matematického výpočtu.

31. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že pri overovaní bonity žalovanej nemal právny predchodca žalobcu k dispozícii údaje o výdavkoch žalovanej, čo vedie k záveru, že pri posudzovaní žiadosti žalovanej o úver nemal k dispozícii všetky relevantné údaje. Odvolací súd zastáva názor, že príjem klienta a rodinný stav môže byť aj vyhovujúce, ale pokiaľ veriteľ nepozná celkový objem výdavkov klienta, nemôže urobiť záver o tom, či klient je alebo nie je schopný splácať požadovaný úver. Bez toho, aby žalobca skúmal aj iné aspekty, nemohol si vytvoriť reálny obraz o majetkovej situácii žalovanej, potrebnej pre posúdenie schopnosti žalovanej splácať dlh zo zmluvy.

32. Vzhľadom na dôležitosť cieľa ochrany spotrebiteľov, ktorý je nerozlučne spojený s povinnosťou veriteľa preveriť úverovú bonitu dlžníka, je poskytnutie úveru spotrebiteľovi bez dostatočného alebo kvalifikovaného preverovania jeho schopnosti splácať úver ľahkomyselnosťou dodávateľa, ktorá musí ísť jednoznačne na jeho ťarchu; s dôsledkami upravenými v ust. § 11 ods. 2 ZoSÚ. Pre účely posúdenia splnenia povinnosti uloženej dodávateľovi v ust. 7 ods. 1 ZoSÚ nie je smerodajné, aká bola reálna

finančná, majetková, sociálna situácia spotrebiteľa, ale akým spôsobom dodávateľ (žalobca) pristupoval k zisťovaniu a hodnoteniu bonity klienta.

33. Vychádzajúc z dôvodov, ktoré uviedol, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny, postupom podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP, potvrdil.

34. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že žalovaná bola úspešná, no v priebehu odvolacieho konania jej žiadne preukázateľné trovy nevznikli a žalobcovi ako procesne neúspešnej strane nárok na náhradu trov odvolacieho konania nevznikol. Odvolací súd vychádza z čl. 17 základných princípov CSP zakotvujúceho procesnú ekonómiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s ust. § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy konania nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho konania.

35. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).